

<i>Rodzaj dokumentu:</i>	Zasady oceniania rozwiązań zadań
<i>Egzamin:</i>	Egzamin ósmoklasisty
<i>Przedmiot:</i>	Język polski
<i>Forma arkusza:</i>	OPOP-900-2205
<i>Termin egzaminu:</i>	24 maja 2022 r.
<i>Data publikacji dokumentu:</i>	23 czerwca 2022 r.

Uwagi.

- Akceptowane są wszystkie odpowiedzi merytorycznie poprawne, spełniające warunki zadania.
- Błąd rzeczowy dotyczący lektur obowiązkowych skutkuje przyznaniem 0 punktów.

Zadanie 1. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2022¹	
Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Wyrabianie i rozwijanie zdolności rozumienia utworów literackich [...]. 2. Znajomość wybranych utworów z literatury polskiej [...].	2. Odbiór tekstów kultury. Uczeń: 4) odróżnia zawarte w tekście informacje ważne od informacji drugorzędnych. Lektura obowiązkowa: Aleksander Kamiński, <i>Kamienie na szaniec</i> .

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

D

Zadanie 2. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2022	
Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Wyrabianie i rozwijanie zdolności rozumienia utworów literackich [...]. 2. Znajomość wybranych utworów z literatury polskiej [...].	2. Odbiór tekstów kultury. Uczeń: 5) wyszukuje w tekście informacje wyrażone wprost i pośrednio. Lektura obowiązkowa: Aleksander Kamiński, <i>Kamienie na szaniec</i> .

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

NN

¹ Załącznik nr 1 do Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 20 marca 2020 r. w sprawie szczególnych rozwiązań w okresie czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19 (Dz.U. poz.493, z późn. zm.).

Zadanie 3. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2022	
Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Wyrabianie i rozwijanie zdolności rozumienia utworów literackich [...]. 2. Znajomość wybranych utworów z literatury polskiej [...].	2. Odbiór tekstów kultury. Uczeń: 7) wyciąga wnioski wynikające z przesłanek zawartych w tekście (w tym rozpoznaje w nim prawdę lub fałsz). Lektura obowiązkowa: Aleksander Kamiński, <i>Kamienie na szaniec</i> .

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

NT

Zadanie 4. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2022	
Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Wyrabianie i rozwijanie zdolności rozumienia utworów literackich [...]. 2. Znajomość wybranych utworów z literatury polskiej [...].	1. Czytanie utworów literackich. Uczeń: 7) charakteryzuje i ocenia bohaterów. Lektura obowiązkowa: Aleksander Kamiński, <i>Kamienie na szaniec</i> .

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

D

Zadanie 5. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2022	
Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Wyrabianie i rozwijanie zdolności rozumienia utworów literackich [...]. 2. Znajomość wybranych utworów z literatury polskiej [...].	1. Czytanie utworów literackich. Uczeń: 7) charakteryzuje i ocenia bohaterów. Lektura obowiązkowa: Aleksander Kamiński, <i>Kamienie na szaniec</i> .

Zasady oceniania

1 pkt – uzasadnienie odwołujące się do przytoczonego fragmentu utworu.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Przykładowa odpowiedź oceniona na 1 punkt

Alek potrafił nad sobą panować, czego przykładem jest akcja z wybijaniem szyb w zakładach fotograficznych. Mimo że blisko dworca był spory ruch, Alek spokojnie zaczekał na tramwaj i wtedy wybił szybę.

Przykładowa odpowiedź oceniona na 0 punktów

W ważnych chwilach Alek potrafił nad sobą panować, ponieważ używał swojego głosu wewnętrznego. Dzięki niemu rozsądek kierował odwagą.

Zadanie 6. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2022	
Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Wyrabianie i rozwijanie zdolności rozumienia utworów literackich [...]. 2. Znajomość wybranych utworów z literatury polskiej [...].	2. Odbiór tekstów kultury. Uczeń: 9) porządkuje informacje w zależności od ich funkcji w przekazie. Lektura obowiązkowa: Aleksander Kamiński, <i>Kamienie na szaniec</i> .

Zasady oceniania

1 pkt – poprawne uzupełnienie trzech liter.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

CDBA

Zadanie 7. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2022	
Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Wyrabianie i rozwijanie zdolności rozumienia utworów literackich [...]. 2. Znajomość wybranych utworów z literatury polskiej [...].	Lektura obowiązkowa: Aleksander Kamiński, <i>Kamienie na szaniec</i> .

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

TN

Zadanie 8. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2022	
Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Wyrabianie i rozwijanie zdolności rozumienia utworów literackich [...]. 2. Znajomość wybranych utworów z literatury polskiej [...].	1. Czytanie utworów literackich. Uczeń: 7) charakteryzuje i ocenia bohaterów. Lektura obowiązkowa: Aleksander Kamiński, <i>Kamienie na szaniec</i> .

Zasady oceniania

1 pkt – podanie dwóch przykładów.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

wyrób marmolady

udzielanie korepetycji

wstawianie szyb w oknach

przewożenie klientów rikszą

rąbanie drzewa

Zadanie 9. (0–2)

Wymagania egzaminacyjne 2022	
Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Wyrabianie i rozwijanie zdolności rozumienia utworów literackich [...]. 2. Znajomość wybranych utworów z literatury polskiej i światowej [...].	1. Czytanie utworów literackich. Uczeń: 7) charakteryzuje i ocenia bohaterów; 18) wykorzystuje w interpretacji utworów literackich odwołania do wartości uniwersalnych związane z postawami społecznymi, narodowymi, religijnymi, etycznymi [...]. Lektury obowiązkowe.
III. Tworzenie wypowiedzi. 4. Poznawanie podstawowych zasad retoryki, w szczególności argumentowania [...].	1. Elementy retoryki. Uczeń: 4) wykorzystuje znajomość zasad tworzenia [...] argumentów przy tworzeniu [...] tekstów argumentacyjnych.

Zasady oceniania

2 pkt – podanie tytułu i bohatera lektury oraz przywołanie sytuacji z lektury.

1 pkt – podanie tytułu albo bohatera lektury oraz przywołanie sytuacji z lektury

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Uwagi.

- W przypadku, gdy uczeń wskaże poprawnie tytuł lektury i bohatera, ale przywoła błędną sytuację z lektury, otrzymuje 0 punktów.
- W przypadku, gdy uczeń wskaże poprawnie bohatera i tytuł lektury, ale nie przywoła sytuacji z lektury, otrzymuje 0 punktów.
- W przypadku, gdy uczeń wskaże poprawnie tytuł lektury, a nie wskaże bohatera, ale przywołana sytuacja pozwala go zidentyfikować, otrzymuje maksymalnie 1 punkt.

Przykładowa odpowiedź oceniona na 2 punkty

1. Tytuł lektury: *Quo vadis*
Bohater lektury: *Ursus*
2. Podczas igrzysk *Ursus* nie przestraszył się olbrzymiego tura. Walczył z nim, ponieważ chciał uratować *Ligię* przed śmiercią.

Przykładowa odpowiedź oceniona na 1 punkt

1. Tytuł lektury:
Bohater lektury: *Winicjusz*
2. *Winicjusz* nie bał się ryzykować życia, aby zobaczyć *Ligię*. Był gotowy zrobić dla niej wszystko.

Przykładowa odpowiedź oceniona na 0 punktów

1. Tytuł lektury: *Opowieść wigilijna*
Bohater lektury: *Ebenezer Scrooge*
2. Był odważny, gdy przyszedł do niego duch *Marleya*.

Zadanie 10. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2022	
Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Kształcenie językowe. 2. Rozwijanie rozumienia twórczego i sprawczego charakteru działań językowych [...].	1. Gramatyka języka polskiego. Uczeń: 10) rozpoznaje w tekście zdania pojedyncze [...].

Zasady oceniania

- 1 pkt – odpowiedź poprawna.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

A

Zadanie 11. (0–3)

Wymagania egzaminacyjne 2022	
Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
II. Kształcenie językowe. 4. Kształcenie umiejętności poprawnego pisania zgodnego z zasadami pisowni polskiej.	4. Ortografia i interpunkcja. Uczeń: 1) pisze poprawnie pod względem ortograficznym; 7) poprawnie używa znaków interpunkcyjnych [...].
III. Tworzenie wypowiedzi. 1. Rozwijanie umiejętności wypowiadania się w określonych formach wypowiedzi pisemnych.	2. Mówienie i pisanie. Uczeń: 2) tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: zaproszenie [...].

Zasady oceniania Treść i forma:

2 pkt	treść zgodna z poleceniem, uwzględniona zachęta do udziału w wydarzeniu; uwzględnionych 5 elementów dotyczących formy: kto zaprasza?, kogo zaprasza?, na co zaprasza?, kiedy się odbywa?, gdzie się odbywa?
1 pkt	treść zgodna z poleceniem, uwzględniona zachęta do udziału w wydarzeniu; uwzględnione 4 elementy dotyczące formy: kto zaprasza? ORAZ/ALBO kogo zaprasza? ORAZ/ALBO na co zaprasza? ORAZ/ALBO kiedy się odbywa? ORAZ/ALBO gdzie się odbywa?
0 pkt	treść niezgodna z poleceniem ALBO treść zgodna z poleceniem, ale uwzględnione tylko 3 elementy dotyczące formy: kto zaprasza? ORAZ/ALBO kogo zaprasza? ORAZ/ALBO na co zaprasza? ORAZ/ALBO kiedy się odbywa? ORAZ/ALBO gdzie się odbywa?

Poprawność językowa, ortograficzna i interpunkcyjna:

1 pkt – łącznie nie więcej niż trzy błędy (językowe, ortograficzne, interpunkcyjne).

0 pkt – łącznie cztery lub więcej błędów (językowych, ortograficznych, interpunkcyjnych).

Uwagi.

- Jeżeli uczeń uwzględni 5 elementów zaproszenia, ale w zaproszeniu nie pojawia się zachęta do wzięcia udziału w wydarzeniu, w kryterium „Treść i forma” otrzymuje 1 punkt.
- Kategorie „Treść i forma” oraz „Poprawność językowa” oceniamy rozłącznie.

Przykładowa odpowiedź oceniona na 3 punkty

Zapraszamy koleżanki i kolegów z naszej szkoły na wystawę fotografii pt. „Powojenna Warszawa”. Czekamy na Was od 12 do 16 czerwca 2022 r. w godzinach 14.00–17.00 w głównej auli. Wystawie towarzyszyć będzie aukcja wybranych zdjęć. Zaplanowano również warsztaty fotograficzne dla wszystkich chętnych.

Serdecznie zapraszamy.

Samorząd Uczniowski

Zadanie 12. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2022	
Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Wyrabianie i rozwijanie zdolności rozumienia [...] innych tekstów kultury. 2. Znajomość wybranych utworów z literatury polskiej i światowej [...].	2. Odbiór tekstów kultury. Uczeń: 11) interpretuje dzieła sztuki [...]. Lektury obowiązkowe.
III. Tworzenie wypowiedzi. 4. Poznanie podstawowych zasad retoryki, w szczególności argumentowania [...].	1. Elementy retoryki. Uczeń: 4) wykorzystuje znajomość zasad tworzenia [...] argumentów przy tworzeniu [...] tekstów argumentacyjnych.

Zasady oceniania

1 pkt – podanie tytułu lektury obowiązkowej oraz poprawne wyjaśnienie związku wybranego elementu graficznego z treścią wskazanej lektury obowiązkowej.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Przykładowa odpowiedź oceniona na 1 punkt

Wybrany element graficzny: *róża*

Tytuł lektury obowiązkowej: *Mały Książę*

Wyjaśnienie: *Róża była jedną z bohaterek książki. Mieszkała na planecie Małego Księcia i była jego przyjaciółką.*

Przykładowa odpowiedź oceniona na 0 punktów

Wybrany element graficzny: *latarnia*

Tytuł lektury obowiązkowej: „*Latarnik*”

Wyjaśnienie: *Właścicielem latarni był główny bohater „Latarnika”.*

Zadanie 13. (0–2)

Wymagania egzaminacyjne 2022	
Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
III. Tworzenie wypowiedzi. 1. Rozwijanie umiejętności wypowiadania się w określonych formach wypowiedzi.	2. Mówienie i pisanie. Uczeń: 3) wykonuje przekształcenia na tekście cudzym, w tym [...] streszcza [...].

Zasady oceniania

2 pkt – poprawne określenie tematu i tego, co na ten temat powiedziano w tekście; zachowanie właściwego poziomu uogólnienia.

1 pkt – poprawne określenie tematu i tego, co na ten temat powiedziano w tekście; zaburzony poziom uogólnienia.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Uwaga. Uczeń otrzymuje 0 punktów, jeśli jego wypowiedź w całości składa się z fragmentów przepisanych z tekstu „Czy ciekawość pomaga w nauce?”.

Przykładowa odpowiedź oceniona na 2 punkty

Tematem tekstu jest *ciekawość i jej wpływ na życie człowieka.*

Rozważania dotyczą *roli ciekawości w zdobywaniu wiedzy oraz rozwoju nauki.*

W podsumowaniu *autor podkreśla, że dzięki ciekawości uczenie się jest przyjemniejsze.*

Przykładowa odpowiedź oceniona na 1 punkt

Tematem tekstu jest *przydatność ciekawości w nauce.*

Rozważania dotyczą *czym jest ciekawość oraz jak wpływa na naukę.*

W podsumowaniu *autor potwierdza swoją tezę.*

Przykładowa odpowiedź oceniona na 0 punktów

Tematem tekstu jest *pomoc w nauce.*

Rozważania dotyczą *cechowania dobrego uczenia się oraz dobrej wiedzy.*

W podsumowaniu *szczerą potrzebą zaspokojenia swojej ciekawości czyni naszą edukację przyjemną i łatwą.*

Zadanie 14. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2022	
Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
I. Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Wyrabianie i rozwijanie zdolności rozumienia [...] innych tekstów kultury.	2. Odbiór tekstów kultury. Uczeń: 1) określa temat i główną myśl tekstu.

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

C

Zadanie 15. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2022	
Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
I. Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Wyrabianie i rozwijanie zdolności rozumienia [...] innych tekstów kultury.	2. Odbiór tekstów kultury. Uczeń: 7) wyciąga wnioski wynikające z przesłanek zawartych w tekście (w tym rozpoznaje w nim prawdę lub fałsz).

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

TN

Zadanie 16. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2022	
Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
I. Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Wyrabianie i rozwijanie zdolności rozumienia [...] innych tekstów kultury.	2. Odbiór tekstów kultury. Uczeń: 8) rozumie dosłowne i przenośne znaczenie w wypowiedzi.

Zasady oceniania

1 pkt – wyjaśnienie znaczenia słów na podstawie ostatniego akapitu.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Przykładowa odpowiedź oceniona na 1 punkt

Słowa te oznaczają, że zdobywanie wiedzy zaczyna się od ciekawości. To dzięki niej czujemy potrzebę uczenia się.

Przykładowa odpowiedź oceniona na 0 punktów

Wbrew słynnemu przysłowiu ciekawość nie jest pierwszym stopniem do piekła, lecz do wiedzy.

Zadanie 17. (0–2)

Wymagania egzaminacyjne 2022	
Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
III. Tworzenie wypowiedzi. 4. Poznawanie podstawowych zasad retoryki, w szczególności argumentowania [...].	1. Elementy retoryki. Uczeń: 4) wykorzystuje znajomość zasad tworzenia tezy [...] oraz argumentów [...].

Zasady oceniania

2 pkt – uczeń przedstawia stanowisko i uzasadnia je dwoma argumentami.

1 pkt – uczeń przedstawia stanowisko i uzasadnia je jednym argumentem.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Przykładowa odpowiedź oceniona na 2 punkty

Moim zdaniem ciekawość ułatwia życie. Dzięki temu, że szukamy różnych odpowiedzi na trudne pytania, dowiadujemy się wielu nowych rzeczy. Wiele ważnych odkryć naukowych i wynalazków zawdzięczamy ludzkiej ciekawości.

Przykładowa odpowiedź oceniona na 1 punkt

Ciekawość ułatwia życie, ponieważ dzięki niej możesz przyswajać dużo wiedzy.

Przykładowa odpowiedź oceniona na 0 punktów

Wbrew słynnemu przysłowiu ciekawość nie jest pierwszym stopniem do piekła, lecz do wiedzy.

Zadanie 18. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2022	
Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Kształcenie językowe. 4. Kształcenie umiejętności poprawnego pisania zgodnego z zasadami pisowni polskiej.	4. Ortografia i interpunkcja. Uczeń: 1) pisze poprawnie pod względem ortograficznym.

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

C

Zadanie 19. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2022	
Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Kształcenie językowe. 4. Kształcenie umiejętności poprawnego pisania zgodnego z zasadami pisowni polskiej.	4. Ortografia i interpunkcja. Uczeń: 7) poprawnie używa znaków interpunkcyjnych: [...] przecinka [...].

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

C

Zadanie 20. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2022	
Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
II. Kształcenie językowe. 2. Rozwijanie rozumienia twórczego i sprawczego charakteru działań językowych [...].	1. Gramatyka języka polskiego. Uczeń: 2) rozpoznaje w tekście formy przypadków [...]; 4) rozpoznaje podstawowe funkcje składniowe wyrazów użytych w wypowiedziach ([...] dopełnienie [...]).

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

BC

ZASADY OCENIANIA WYPRACOWANIA

1. Jeżeli wypowiedź w całości jest nie na temat, uczeń otrzymuje 0 punktów.
2. Jeżeli w wypowiedzi uczeń w ogóle nie odwołał się do treści lektury obowiązkowej wskazanej w poleceniu, za całą wypowiedź otrzymuje 0 punktów.
3. Jeżeli wypowiedź jest nieczytelna, uczeń otrzymuje 0 punktów.
4. Jeżeli wypowiedź nie zawiera w ogóle rozwinięcia (np. uczeń napisał tylko wstęp), uczeń otrzymuje 0 punktów w każdym kryterium.
5. Jeżeli wypowiedź zawiera 100 wyrazów lub mniej, jest oceniana wyłącznie w kryteriach: *realizacja tematu wypowiedzi, elementy twórcze / elementy retoryczne oraz kompetencje literackie i kulturowe*.
6. Jeżeli wypowiedź jest napisana niesamodzielnie, np. zawiera fragmenty odtworzone z podręcznika, zadania zawartego w arkuszu egzaminacyjnym lub innego źródła, w tym internetowego, lub jest przepisana od innego ucznia, wówczas egzamin z języka polskiego, w przypadku takiego ucznia, jest unieważniany.
7. Zabronione jest pisanie wypowiedzi obraźliwych, wulgarnych lub propagujących postępowanie niezgodne z prawem. W przypadku takich wypowiedzi zostanie podjęta indywidualna decyzja dotycząca danej pracy, np. nie zostaną przyznane punkty za *styl i język* lub cała wypowiedź nie będzie podlegała ocenie.

Uwaga. Liczone są wszystkie wyrazy: samodzielne i niesamodzielne.

Zadanie 21. (0–20)

Wybierz **jeden** z podanych tematów i napisz wypracowanie.

- Pamiętaj o zachowaniu formy wypowiedzi wskazanej w temacie: napisz **rozprawkę** albo **opowiadanie**.
- W wypracowaniu odwołaj się do **wybranej lektury obowiązkowej**. Lista lektur obowiązkowych znajduje się na stronach 3 i 4 tego arkusza egzaminacyjnego.
- Twoja praca powinna liczyć co najmniej **120 wyrazów**.
- Zapisz wypracowanie w wyznaczonym miejscu. Nie pisz na marginesie.

WYPRACOWANIE O CHARAKTERZE ARGUMENTACYJNYM

Temat 1.

Napisz rozprawkę, w której rozważysz, czy warto bronić tego, co dla człowieka jest ważne. W argumentacji odwołaj się do wybranej lektury obowiązkowej oraz do innego utworu literackiego.

Uwagi.

- Argumentowanie nie polega na streszczaniu utworów.
- Argumentacja musi być zgodna z poleceniem, wybraną lekturą obowiązkową oraz innym utworem literackim (może to być inna lektura obowiązkowa).

Wymagania egzaminacyjne 2022	
Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Wyrabianie i rozwijanie zdolności rozumienia utworów literackich [...]. 2. Znajomość wybranych utworów z literatury polskiej i światowej [...]. 3. Kształtowanie umiejętności uczestniczenia w kulturze polskiej i europejskiej [...].	1. Czytanie utworów literackich. Uczeń: 15) określa w poznawanych tekstach problematykę egzystencjalną i poddaje ją refleksji; 18) wykorzystuje w interpretacji utworów literackich odwołania do wartości uniwersalnych związane z postawami społecznymi, narodowymi, religijnymi, etycznymi [...]; 20) wykorzystuje w interpretacji utworów literackich potrzebne konteksty [...]. Zna lektury obowiązkowe.
II. Kształcenie językowe. 2. Rozwijanie rozumienia twórczego i sprawczego charakteru działań językowych oraz formowanie odpowiedzialności za własne zachowania językowe.	3. Komunikacja językowa i kultura języka. Uczeń: 2) rozróżnia normę językową wzorcową oraz użytkową i stosuje się do nich; 4) świadomie posługuje się różnymi formami językowymi [...]. 4. Ortografia i interpunkcja. Uczeń: 1) pisze poprawnie pod względem ortograficznym; 7) poprawnie używa znaków interpunkcyjnych [...].
III. Tworzenie wypowiedzi. 1. Rozwijanie umiejętności wypowiadania się w określonych formach wypowiedzi pisemnych. 3. Rozwijanie umiejętności stosowania środków stylistycznych, dbałości o estetykę tekstu oraz umiejętności organizacji tekstu. 4. Poznawanie podstawowych zasad retoryki, w szczególności argumentowania [...].	1. Elementy retoryki. Uczeń: 1) funkcjonalnie wykorzystuje środki retoryczne oraz rozumie ich oddziaływanie na odbiorcę; 2) gromadzi i porządkuje materiał rzeczowy potrzebny do tworzenia wypowiedzi [...]; 3) tworzy wypowiedź, stosując odpowiednią dla danej formy gatunkowej kompozycję oraz zasady spójności językowej między akapitami; rozumie rolę akapitów jako spójnych całości myślowych w tworzeniu wypowiedzi pisemnych oraz stosuje rytm akapitowy (przeplatanie akapitów dłuższych i krótszych);

	4) wykorzystuje znajomość zasad tworzenia tezy i hipotezy oraz argumentów przy tworzeniu rozprawki [...]; 5) odróżnia przykład od argumentu; 6) przeprowadza wnioskowanie jako element wyводу argumentacyjnego; 7) zgadza się z cudzymi poglądami lub polemizuje z nimi, rzeczowo uzasadniając własne zdanie. 2. Mówienie i pisanie. Uczeń: 2) tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: [...] rozprawka [...].

Zasady oceniania

1. Realizacja tematu wypowiedzi

Oceniając wypowiedź ucznia w tym kryterium, należy rozważyć m.in., czy:

- wypowiedź jest zgodna z formą wskazaną w poleceniu
- w wypowiedzi ujęte zostały wszystkie kluczowe elementy tematu, np. czy uczeń w odpowiedni sposób odwołał się do lektury wskazanej w poleceniu
- wypowiedź jest w całości na temat.

2 pkt	• Forma wypowiedzi zgodna z formą wskazaną w poleceniu. • Wszystkie pozostałe elementy polecenia uwzględnione. • Wypowiedź w całości dotyczy problemu wskazanego w poleceniu.
1 pkt	• Forma wypowiedzi zgodna z formą wskazaną w poleceniu. • Nieuwzględniony jeden element polecenia (inny niż forma). ORAZ/LUB • W pracy występują fragmenty nie dotyczące problemu wskazanego w poleceniu.
0 pkt	• Forma wypowiedzi niezgodna z formą wskazaną w poleceniu. ALBO • Nieuwzględnione co najmniej dwa elementy polecenia (inne niż forma).

Uwaga: jeżeli za wypowiedź przyznano 0 pkt w kryterium *Realizacja tematu wypowiedzi*, we wszystkich pozostałych kryteriach przyznaje się 0 pkt.

2. Elementy retoryczne

Oceniając wypowiedź ucznia w tym kryterium, należy rozważyć m.in., czy:

- argumentacja w pracy jest wnikliwa
- argumenty są poparte właściwymi przykładami
- argumenty są przedstawione w sposób uporządkowany, np. są przedstawione od najbardziej do najmniej ważnego albo są zapisane w porządku argument – kontrargument.

5 pkt	• Pogłębiona argumentacja. • Argumenty odwołujące się np. do faktów, logiki, emocji, zilustrowane odpowiednimi przykładami ORAZ/LUB wykorzystanie przykładów w funkcji argumentacyjnej. • Argumenty/przykłady uporządkowane, np. zhierarchizowane.
4 pkt	Praca spełnia wszystkie wymagania na 3 pkt i niektóre na 5 pkt.
3 pkt	• Powierzchnowa argumentacja; w wypowiedzi brak wnikliwości. • Niektóre argumenty zilustrowane odpowiednimi przykładami ORAZ/LUB wykorzystanie przykładów w funkcji argumentacyjnej. • Argumenty/przykłady częściowo uporządkowane.
2 pkt	Praca spełnia wszystkie wymagania na 1 pkt i niektóre na 3 pkt.
1 pkt	• Podjęta próba argumentowania. • Ograniczenie do wyliczenia powierzchownie omówionych przykładów, powiązanych z problemem określonym w temacie.
0 pkt	Praca nie spełnia co najmniej jednego wymagania określonego na 1 pkt.

3. Kompetencje literackie i kulturowe

Oceniając wypowiedź ucznia w tym kryterium, należy rozważyć m.in., czy:

- uczeń wykorzystał znajomość lektury obowiązkowej wskazanej w poleceniu (a także innych tekstów – jeżeli polecenie tego wymagało) w sposób funkcjonalny, tzn. np. czy przywołał w pracy takie wydarzenia albo omówił takie wątki, które istotnie wspierają jego tok rozumowania albo dobrze ilustrują to, o czym pisze
- uczeń, pisząc np. o wydarzeniach z danej lektury, nie popełnił błędów, np. nie pomylił imion postaci, nie przypisał postaciom cech, których nie posiadają, bądź nie wymyślił wydarzeń, których w lekturze nie ma.

2 pkt	• Funkcjonalne wykorzystanie znajomości lektury obowiązkowej wskazanej w poleceniu (oraz innego tekstu literackiego lub tekstu kultury, jeżeli polecenie tego wymaga). • Poprawność rzeczowa.
1 pkt	• Funkcjonalne wykorzystanie znajomości lektury obowiązkowej wskazanej w poleceniu (oraz częściowo funkcjonalne wykorzystanie innego tekstu literackiego lub tekstu kultury, jeżeli polecenie tego wymaga). ALBO Częściowo funkcjonalne wykorzystanie znajomości lektury obowiązkowej wskazanej w poleceniu (oraz funkcjonalne wykorzystanie innego tekstu literackiego lub tekstu kultury, jeżeli polecenie tego wymaga). ALBO Częściowo funkcjonalne wykorzystanie znajomości lektury obowiązkowej wskazanej w poleceniu (oraz częściowo funkcjonalne wykorzystanie innego tekstu literackiego lub tekstu kultury, jeżeli polecenie tego wymaga). • Dopuszczalne 1–2 błędy rzeczowe.
0 pkt	Praca nie spełnia co najmniej jednego wymagania określonego na 1 pkt.

4. Kompozycja tekstu

Oceniając wypowiedź ucznia w tym kryterium, należy rozważyć m.in., czy:

- kompozycja wypowiedzi jest zgodna z formą wskazaną w poleceniu, np. czy rozprawka zawiera wstęp, rozwinięcie i zakończenie, a list – zwrot do adresata, wstęp, rozwinięcie, zakończenie i zwrot pożegnalny
- wypowiedź jest spójna, tzn. czy jest napisana w taki sposób, że łatwo się ją czyta dzięki np. jasnym powiązaniom wewnątrz zdań oraz między zdaniami i akapitami tekstu
- wypowiedź jest logiczna, tzn. czy jest zbiorem uporządkowanych myśli
- wypowiedź jest podzielona na odpowiednio wyodrębnione graficznie akapity, z których każdy stanowi logicznie zorganizowaną, zwartą całość.

2 pkt	• Kompozycja zgodna z formą wypowiedzi. • Graficznie wyodrębnione akapity. • Dopuszczalna 1 usterka w zakresie spójności ALBO logiki wypowiedzi, ALBO podziału wypowiedzi na funkcjonalne akapity.
1 pkt	• Kompozycja zgodna z formą wypowiedzi. • Graficznie wyodrębnione akapity. • Dopuszczalne łącznie 2–3 usterki w zakresie spójności ORAZ/ALBO logiki wypowiedzi.
0 pkt	Praca nie spełnia co najmniej jednego wymagania określonego na 1 pkt.

5. Styl

Oceniając wypowiedź ucznia w tym kryterium, należy rozważyć m.in., czy:

- styl wypowiedzi jest odpowiedni do jej treści i formy, tzn. np. czy uczeń nie napisał rozprawki, stosując słownictwo charakterystyczne dla stylu potocznego w odmianie mówionej
- styl wypowiedzi jest jednolity, tzn. czy uczeń konsekwentnie posługuje się jednym, wybranym stylem, a jeżeli miesza różne style w wypowiedzi – to czy jest to uzasadnione (czy czemuś to służy).

2 pkt	• Odpowiedni do treści i formy wypowiedzi. • Jednolity.
1 pkt	Sporadyczne usterki w odpowiedniości ORAZ/LUB jednolitości stylu.
0 pkt	Praca nie spełnia wymagań określonych na 1 pkt.

6. Język

Oceniając wypowiedź ucznia w tym kryterium, należy rozważyć m.in.:

- czy uczeń poprawnie użył w wypowiedzi różnych rodzajów zdań i bogatej leksyki (np. frazeologizmów, wyrazów rzadziej używanych w języku polskim), czy też ograniczył się do najprostszycy środków językowych
- czy środki językowe, których użył uczeń, pozwalają mu zrealizować temat w sposób swobodny i precyzyjny, czy też pobieżny, sprawiający trudność w zrozumieniu tekstu.

W ocenie należy również uwzględnić liczbę wszystkich błędów językowych, które uczeń popełnił w wypowiedzi.

Oceniając język wypowiedzi, należy najpierw ocenić zakres użytych środków językowych, a następnie – ich poprawność. Ostateczną liczbę punktów ustala się na podstawie oceny obu tych aspektów wypowiedzi, zgodnie z poniższą tabelą.

Poprawność środków	1–5 błędów językowych	6–8 błędów językowych	9–11 błędów językowych	12 i więcej błędów językowych
Zakres środków				
Odpowiedni zakres środków językowych, tzn. leksyka stosowna/odpowiednia do realizacji tematu.	4 pkt	3 pkt	2 pkt	1 pkt
Wąski zakres środków językowych, tzn. ograniczone leksyka, utrudniająca realizację tematu.	3 pkt	2 pkt	1 pkt	0 pkt

Przykładowo, za wypowiedź, w której uczeń użył odpowiedniego zakresu środków językowych i popełnił 6 błędów językowych, egzaminator przyzna 3 pkt w tym kryterium.

7. Ortografia

Oceniając wypowiedź ucznia w tym kryterium, należy uwzględnić liczbę błędów ortograficznych, które uczeń popełnił w wypowiedzi.

2 pkt	Nie więcej niż 1 błąd ortograficzny.
1 pkt	2–3 błędy ortograficzne.
0 pkt	4 lub więcej błędów ortograficznych.

8. Interpunkcja

Oceniając wypowiedź ucznia w tym kryterium, należy uwzględnić liczbę błędów interpunkcyjnych, które uczeń popełnił w wypowiedzi.

1 pkt	Nie więcej niż 5 błędów interpunkcyjnych.
0 pkt	6 lub więcej błędów interpunkcyjnych.

Przykładowe wypracowanie

Każdy z nas ma w życiu osoby, rzeczy, wspomnienia, które są dla niego ważne. Wynika to często z tego, że w ciągu całego życia dzieją się w naszym życiu różne wydarzenia, dobre lub złe i wraz z nimi nabieramy sentymentu, przywiązania do ludzi, rzeczy. Zatem jeżeli są one dla nas tak ważne, to istotne jest, czy warto ich bronić.

W przypadku Alka, Rudego i Zośki, bohaterów książki pt. „Kamienie na szaniec”, obrona tego, co było dla nich ważne, czyli Polski, wiązała się z dużymi konsekwencjami. Groziła im za to kara śmierci, a mimo to ani przez chwilę się nie wahali i walczyli z okupantem. Pisali na murach kinie: „Tylko świnie siedzą w kinie”, zawieszali polskie flagi, a zdejmowali niemieckie.

W ich sytuacji warto było bronić tego, co ważne, ponieważ dzięki nim Polska jest dziś niepodległa.

Kolejną osobą, która broniła tego co dla niej ważne, był Nemecek, bohater utworu pt. „Chłopcy z Placu Broni”. Był on najmłodszy w całej grupie, a mimo to działał razem z innymi i bronił placu przed „Czerwonymi koszulami”. Podczas śledzenia przeciwników Nemecek musiał skoczyć do wody i tam się schować, co spowodowało, że zachorował i jakiś czas później zmarł. Poświęcił się dla ludzi, którzy byli dla niego ważni i do końca tego nie żałował.

Moim zdaniem argumenty, które tu podałam, potwierdzają tezę, że należy bronić tego, co jest dla nas ważne. Nie zawsze mamy pewność, że nam się uda, ale warto podejmować starania.

- 1. Realizacja tematu wypowiedzi:** 2 pkt – forma wypowiedzi zgodna z formą wskazaną w poleceniu – rozprawka; zostały uwzględnione pozostałe elementy polecenia – uczeń odwołuje się do wybranej lektury obowiązkowej oraz innego utworu literackiego; wypowiedź w całości dotyczy problemu wskazanego w poleceniu.
- 2. Elementy retoryczne:** 5 pkt – pogłębiona argumentacja; argumenty zilustrowane trafnymi przykładami; argumentacja uporządkowana – uczeń zaczyna od utworu pt. *Kamienie na szaniec*, a następnie odwołuje się do *Chłopców z Placu Broni*.
- 3. Kompetencje literackie i kulturowe:** 2 pkt – funkcjonalne wykorzystanie przywołanych utworów literackich; poprawność rzeczowa.
- 4. Kompozycja tekstu:** 2 pkt – zgodna z formą wypowiedzi, wypowiedź spójna i logiczna podzielona na funkcjonalne, graficznie wyodrębnione akapity.
- 5. Styl:** 2 pkt – odpowiedni do treści i formy wypowiedzi, jednolity.
- 6. Język:** 4 pkt – szeroki zakres środków językowych (zróżnicowana składnia, leksyka) umożliwiających pełną i swobodną realizację tematu.
- 7. Ortografia:** 2 pkt – praca bez błędów ortograficznych.
- 8. Interpunkcja:** 1 pkt – praca bez błędów interpunkcyjnych.

WYPRACOWANIE O CHARAKTERZE TWÓRCZYM

Temat 2.

Wyobraź sobie, że masz okazję przenieść się do świata jednej z lektur obowiązkowych. Napisz opowiadanie o swojej przygodzie w tym świecie. Wypracowanie powinno dowodzić, że dobrze znasz wybraną lekturę obowiązkową.

Uwagi.

- *Uczeń pisze opowiadanie, w którym wykazuje się znajomością wybranej lektury obowiązkowej.*
- *Uczeń w opowiadaniu uwzględnia następujące elementy: wyprawa do świata przedstawionego lektury obowiązkowej, przygoda w świecie lektury obowiązkowej.*
- *Opowiadanie ma charakter twórczy, nie może być streszczeniem wybranej lektury obowiązkowej.*

Wymagania egzaminacyjne 2022	
Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Wyrabianie i rozwijanie zdolności rozumienia utworów literackich [...]. 2. Znajomość wybranych utworów z literatury polskiej i światowej [...]. 3. Kształtowanie umiejętności uczestniczenia w kulturze polskiej i europejskiej [...].	1. Czytanie utworów literackich. Uczeń: 15) określa w poznawanych tekstach problematykę egzystencjalną i poddaje ją refleksji; 18) wykorzystuje w interpretacji utworów literackich odwołania do wartości uniwersalnych związane z postawami społecznymi, narodowymi, religijnymi, etycznymi [...]; 20) wykorzystuje w interpretacji utworów literackich potrzebne konteksty [...]. Zna lektury obowiązkowe.
II. Kształcenie językowe. 2. Rozwijanie rozumienia twórczego i sprawczego charakteru działań językowych oraz formowanie odpowiedzialności za własne zachowania językowe.	3. Komunikacja językowa i kultura języka. Uczeń: 2) rozróżnia normę językową wzorcową oraz użytkową i stosuje się do nich; 4) świadomie posługuje się różnymi formami językowymi [...]. 4. Ortografia i interpunkcja. Uczeń: 1) pisze poprawnie pod względem ortograficznym; 7) poprawnie używa znaków interpunkcyjnych [...].
III. Tworzenie wypowiedzi. 1. Rozwijanie umiejętności wypowiadania się w określonych formach wypowiedzi pisemnych. 3. Rozwijanie umiejętności stosowania środków stylistycznych, dbałości o estetykę tekstu oraz umiejętności organizacji tekstu.	1. Elementy retoryki. Uczeń: 2) gromadzi i porządkuje materiał rzeczowy potrzebny do tworzenia wypowiedzi [...]; 3) tworzy wypowiedź, stosując odpowiednią dla danej formy gatunkowej kompozycję oraz zasady spójności językowej między akapitami; rozumie rolę akapitów jako spójnych całości myślowych w tworzeniu wypowiedzi pisemnych oraz stosuje rytm akapitowy (przeplatanie akapitów dłuższych i krótszych). 2. Mówienie i pisanie. Uczeń: 2) tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: [...] opowiadanie [...].

Zasady oceniania

1. Realizacja tematu wypowiedzi

Oceniając wypowiedź ucznia w tym kryterium, należy rozważyć m.in., czy:

- wypowiedź jest zgodna z formą wskazaną w poleceniu
- w wypowiedzi ujęte zostały wszystkie kluczowe elementy tematu, np. czy uczeń w odpowiedni sposób odwołał się do lektury wskazanej w poleceniu
- wypowiedź jest w całości na temat.

2 pkt	• Forma wypowiedzi zgodna z formą wskazaną w poleceniu. • Wszystkie pozostałe elementy polecenia uwzględnione. • Wypowiedź w całości dotyczy problemu wskazanego w poleceniu.
1 pkt	• Forma wypowiedzi zgodna z formą wskazaną w poleceniu. • Nieuwzględniony jeden element polecenia (inny niż forma). ORAZ/LUB • W pracy występują fragmenty nie dotyczące problemu wskazanego w poleceniu.
0 pkt	• Forma wypowiedzi niezgodna z formą wskazaną w poleceniu. ALBO • Nieuwzględnione co najmniej dwa elementy polecenia (inne niż forma).

Uwaga: jeżeli za wypowiedź przyznano 0 pkt w kryterium *Realizacja tematu wypowiedzi*, we wszystkich pozostałych kryteriach przyznaje się 0 pkt.

2. Elementy twórcze

Oceniając wypowiedź ucznia w tym kryterium, należy rozważyć m.in., czy:

- narracja w opowiadaniu jest konsekwentnie prowadzona
- wydarzenia są logicznie ułożone
- fabuła jest urozmaicona, np. czy zawiera elementy typowe dla opowiadania, takie jak zwroty akcji, dialog, puenta
- lektura wskazana w poleceniu została wykorzystana pobieżnie, czy w sposób ciekawy i twórczy.

5 pkt	• Funkcjonalna narracja. • Logiczny układ zdarzeń. • Urozmaicona fabuła, w tym funkcjonalne wykorzystanie co najmniej 6 spośród następujących elementów: opis, charakterystyka bohatera, czas akcji, miejsce akcji, zwrot akcji, puenta, punkt kulminacyjny, dialog, monolog, retrospekcja. • Twórcze wykorzystanie treści lektury.
4 pkt	Praca spełnia wszystkie wymagania na 3 pkt i niektóre na 5 pkt.
3 pkt	• Funkcjonalna narracja. • Logiczny układ zdarzeń. • Prosta fabuła, w tym funkcjonalne wykorzystanie co najmniej 4 spośród następujących elementów: opis, charakterystyka bohatera, czas akcji, miejsce akcji, zwrot akcji, puenta, punkt kulminacyjny, dialog, monolog, retrospekcja.
2 pkt	Praca spełnia wszystkie wymagania na 1 pkt i niektóre na 3 pkt.

1 pkt	- Narracja częściowo funkcjonalna. - Dopuszczalne usterki w logicznym układzie zdarzeń. - Prosta fabuła.
0 pkt	Praca nie spełnia co najmniej jednego wymagania określonego na 1 pkt.

3. Kompetencje literackie i kulturowe

Oceniając wypowiedź ucznia w tym kryterium, należy rozważyć m.in., czy:

- uczeń wykorzystał znajomość lektury obowiązkowej wskazanej w poleceniu (a także innych tekstów – jeżeli polecenie tego wymagało) w sposób funkcjonalny, tzn. np. czy przywołał w pracy takie wydarzenia albo omówił takie wątki, które istotnie wspierają jego tok rozumowania albo dobrze ilustrują to, o czym pisze
- uczeń, pisząc np. o wydarzeniach z danej lektury, nie popełnił błędów, np. nie pomylił imion postaci, nie przypisał postaciom cech, których nie posiadają, bądź nie wymyślił wydarzeń, których w lekturze nie ma.

2 pkt	- Funkcjonalne wykorzystanie znajomości lektury obowiązkowej wskazanej w poleceniu (oraz innego tekstu literackiego lub tekstu kultury, jeżeli polecenie tego wymaga). - Poprawność rzeczowa.
1 pkt	- Funkcjonalne wykorzystanie znajomości lektury obowiązkowej wskazanej w poleceniu (oraz częściowo funkcjonalne wykorzystanie innego tekstu literackiego lub tekstu kultury, jeżeli polecenie tego wymaga). - ALBO - Częściowo funkcjonalne wykorzystanie znajomości lektury obowiązkowej wskazanej w poleceniu (oraz funkcjonalne wykorzystanie innego tekstu literackiego lub tekstu kultury, jeżeli polecenie tego wymaga). - ALBO - Częściowo funkcjonalne wykorzystanie znajomości lektury obowiązkowej wskazanej w poleceniu (oraz częściowo funkcjonalne wykorzystanie innego tekstu literackiego lub tekstu kultury, jeżeli polecenie tego wymaga). - Dopuszczalne 1–2 błędy rzeczowe.
0 pkt	Praca nie spełnia co najmniej jednego wymagania określonego na 1 pkt.

4. Kompozycja tekstu

Oceniając wypowiedź ucznia w tym kryterium, należy rozważyć m.in., czy:

- kompozycja wypowiedzi jest zgodna z formą wskazaną w poleceniu, np. czy rozprawka zawiera wstęp, rozwinięcie i zakończenie, a list – zwrot do adresata, wstęp, rozwinięcie, zakończenie i zwrot pożegnalny
- wypowiedź jest spójna, tzn. czy jest napisana w taki sposób, że łatwo się ją czyta dzięki np. jasnym powiązaniom wewnątrz zdań oraz między zdaniami i akapitami tekstu
- wypowiedź jest logiczna, tzn. czy jest zbiorem uporządkowanych myśli
- wypowiedź jest podzielona na odpowiednio wyodrębnione graficznie akapity, z których każdy stanowi logicznie zorganizowaną, zwartą całość.

2 pkt	• Kompozycja zgodna z formą wypowiedzi. • Graficznie wyodrębnione akapity. • Dopuszczalna 1 usterka w zakresie spójności ALBO logiki wypowiedzi, ALBO podziału wypowiedzi na funkcjonalne akapity.
1 pkt	• Kompozycja zgodna z formą wypowiedzi. • Graficznie wyodrębnione akapity. • Dopuszczalne łącznie 2–3 usterki w zakresie spójności ORAZ/ALBO logiki wypowiedzi.
0 pkt	Praca nie spełnia co najmniej jednego wymagania określonego na 1 pkt.

5. Styl

Oceniając wypowiedź ucznia w tym kryterium, należy rozważyć m.in., czy:

- styl wypowiedzi jest odpowiedni do jej treści i formy, tzn. np. czy uczeń nie napisał rozprawki, stosując słownictwo charakterystyczne dla stylu potocznego w odmianie mówionej
- styl wypowiedzi jest jednolity, tzn. czy uczeń konsekwentnie posługuje się jednym, wybranym stylem, a jeżeli miesza różne style w wypowiedzi – to czy jest to uzasadnione (czy czemuś to służy).

2 pkt	• Odpowiedni do treści i formy wypowiedzi. • Jednolity.
1 pkt	Sporadyczne usterki w odpowiedniości ORAZ/LUB jednolitości stylu.
0 pkt	Praca nie spełnia wymagań określonych na 1 pkt.

6. Język

Oceniając wypowiedź ucznia w tym kryterium, należy rozważyć m.in.:

- czy uczeń poprawnie użył w wypowiedzi różnych rodzajów zdań i bogatej leksyki (np. frazeologizmów, wyrazów rzadziej używanych w języku polskim), czy też ograniczył się do najprostszycy środków językowych
- czy środki językowe, których użył uczeń, pozwalają mu zrealizować temat w sposób swobodny i precyzyjny, czy też pobieżny, sprawiający trudność w zrozumieniu tekstu.

W ocenie należy również uwzględnić liczbę wszystkich błędów językowych, które uczeń popełnił w wypowiedzi.

Oceniając język wypowiedzi, należy najpierw ocenić zakres użytych środków językowych, a następnie – ich poprawność. Ostateczną liczbę punktów ustala się na podstawie oceny obu tych aspektów wypowiedzi, zgodnie z poniższą tabelą.

Poprawność środków	1–5 błędów językowych	6–8 błędów językowych	9–11 błędów językowych	12 i więcej błędów językowych
Zakres środków				
Odpowiedni zakres środków językowych, tzn. leksyka stosowna/odpowiednia do realizacji tematu.	4 pkt	3 pkt	2 pkt	1 pkt
Wąski zakres środków językowych, tzn. ograniczone leksyka, utrudniająca realizację tematu.	3 pkt	2 pkt	1 pkt	0 pkt

Przykładowo, za wypowiedź, w której uczeń użył odpowiedniego zakresu środków językowych i popełnił 6 błędów językowych, egzaminator przyzna 3 pkt w tym kryterium.

7. Ortografia

Oceniając wypowiedź ucznia w tym kryterium, należy uwzględnić liczbę błędów ortograficznych, które uczeń popełnił w wypowiedzi.

2 pkt	Nie więcej niż 1 błąd ortograficzny.
1 pkt	2–3 błędy ortograficzne.
0 pkt	4 lub więcej błędów ortograficznych.

8. Interpunkcja

Oceniając wypowiedź ucznia w tym kryterium, należy uwzględnić liczbę błędów interpunkcyjnych, które uczeń popełnił w wypowiedzi.

1 pkt	Nie więcej niż 5 błędów interpunkcyjnych.
0 pkt	6 lub więcej błędów interpunkcyjnych.

Przykładowe wypracowanie

To już kolejne święta u dziadków. Będą ci sami ludzie, te same żarty wujcia Henia, a nawet te same prezenty. Skorzystałem z zamieszania w kuchni i ukryłem się na poddaszu w dawnym pokoiku mojego taty.

– Jak on tu wytrzymał tyle lat?! Ten pokój to prawdziwy wehikuł czasu – powiedziałem do siebie.

Musiałem chyba zasnąć, bo obudził mnie dźwięk telefonu. Ale gdzie ten telefon? Na podłodze? Zacząłem rozglądać się wokół, ale ani na łóżku, ani na podłodze go nie było. Czyżby wpadł pod łóżko? Nie miałem latarki, żeby to sprawdzić, więc wszedłem pod nie. Wtedy ktoś zaczął mnie ciągnąć za nogę!

– Co jest? – krzyknąłem, wyłaząc spod łóżka.

I wtedy go zobaczyłem. Mały, chudy, blade chłopak, w dodatku opierał się na jednej kuli, bo druga leżała na łóżku. Do tego biedne, smutne ubranko i trochę za duże buty, wszystko jakby wypożyczone z teatru.

– Co jest? – powtórzyłem raz jeszcze.

– No właśnie, co jest? Co robisz w naszym domu? – odezwał się chłopiec. Dopiero wtedy rozejrzałem się i... To nie był pokój mojego taty. Pomieszczenie było mniejsze, ciemne, zobaczyłem trzy pojedyncze łóżka i jakąś starą szafę.

– Gdzie ja jestem i kim ty jesteś? – spytałem trochę wystraszony.

– Jesteśmy w Londynie, w mieszkaniu moich rodziców. A ja jestem Tim Cratchit.

– Nie żartuj, nie możesz istnieć, jesteś przecież postacią z książki – oburzyłem się.

– Nie mogę istnieć? – wyszeptał chłopiec i bardzo posmutniał.

Wtedy przypomniałem sobie, że Tim z książki Dickensa był bardzo chory, ale nie umarł, bo na szczęście Scrooge zmienił się i pomógł rodzinie Cratchitów. Chciałem mu to wszystko powiedzieć, ale bałem się, że weźmie mnie za jakiegoś szaleńca. W dodatku pod jednym z łóżek zaczął dzwonić mój telefon. Zbliżyłem się do Tima i położyłem mu rękę na ramieniu (ramię było prawdziwe).

– Posłuchaj – zacząłem – jestem..., jestem Duchem Spełniających się Marzeń i obiecuję ci, że wszystkie twoje życzenia się spełnią. Wyzdrowiejesz, a twój tata dostanie w pracy podwyżkę i zacznie wam się lepiej żyć. W dodatku człowiek, którego nigdy byście o to nie podejrzewali, zostanie waszym przyjacielem!

Chłopak patrzył na mnie, jakbym naprawdę był duchem. Telefon znów się odezwał, zanurkowałem więc pod łóżko, ale nie zdążyłem odebrać. Znowu ktoś ciągnął mnie za nogę.

– Tu jesteś! – poznałem głos mamy. Wyszedłem spod łóżka, znowu byłem w domu dziadków, w dawnym pokoju taty.

– Chowasz się przed nami pod łóżkiem? – roześmiała się mama.

– Pewnie szuka wehikułu czasu, żeby stąd uciec – dodał tata, który stanął nagle w drzwiach. Nie uwierzycie, ale mrugnął do mnie okiem i spokojnie zszedł na dół. A ja? Ja ucieszyłem się, że mogłem przekazać dobre nowiny Timowi. Dzięki mnie na pewno był bardziej spokojny i radosny.

1. Realizacja tematu wypowiedzi: 2 punkty – wypowiedź zgodna z formą wskazaną w poleceniu (opowiadanie twórcze); zawiera wszystkie elementy określone w poleceniu (uczeń napisał opowiadanie o wspólnej przygodzie z bohaterem lektury obowiązkowej oraz wykazał się znajomością przywołanego utworu literackiego – *Opowieść wigilijna*); w całości dotyczy problemu wskazanego w poleceniu.

2. Elementy twórcze: 5 punktów – funkcjonalna narracja; logiczny układ zdarzeń; urozmaicona fabuła, w tym funkcjonalne wykorzystanie: opisu, charakterystyki postaci, określenie czasu i miejsca akcji, pojawia się zwrot akcji, dialog; twórcze wykorzystanie treści utworu *Opowieść wigilijna*.

3. Kompetencje literackie i kulturowe: 2 punkty – funkcjonalne wykorzystanie znajomości lektury obowiązkowej (*Opowieść wigilijna*); poprawność rzeczowa.

4. Kompozycja tekstu: 2 pkt – zgodna z formą wypowiedzi, wypowiedź spójna i logiczna podzielona na funkcjonalne, graficznie wyodrębnione akapity.

5. Styl: 2 pkt – odpowiedni do treści i formy wypowiedzi, jednolity.

6. Język: 4 pkt – szeroki zakres środków językowych (zróznicowana składnia, leksyka) umożliwiających pełną i swobodną realizację tematu.

7. Ortografia: 2 pkt – praca bez błędów ortograficznych.

8. Interpunkcja: 1 pkt – praca bez błędów interpunkcyjnych.

KRYTERIA OCENY PRAC UCZNIÓW Z AFAZJĄ

Za błędy ortograficzne w przypadku uczniów z afazją uznaje się:

- błędy w zapisie wyrazów z **u – ó, ż – rz, h – ch**
- łamanie zasady pisania wielką literą na początku zdania.

Do błędów graficznych w pracach uczniów z afazją zalicza się:

- **dodawanie, opuszczanie, przestawianie liter, sylab lub całych wyrazów**
- **mylenie liter**
  - ✓ o podobnym kształcie (*a – o, l – ł – t, n – r, m – n, u – w, e – ę, a – ą, i – j, u – y*)
  - ✓ dużych i małych (z wyjątkiem początku zdania)
  - ✓ rzadziej używanych (*h – H, f – F, L – F*)
  - ✓ odpowiedników głosek zbliżonych fonetycznie (*b – p, d – t, w – f, g – k, dz – c, sz – s, i – y, ę – em – en, ą – om – on, ś – ź, ć – dź*)
  - ✓ różniących się w położeniu w stosunku do osi pionowej (*p – b, d – b*) lub poziomej (*m – w, n – u, b – p, d – g, p – g*)
- **ominięcie drobnych elementów graficznych, w tym**
  - ✓ oznaczania miękkości nad literami
  - ✓ kropek (*dż, ż, i, j*)
  - ✓ „ogonków” przy literach *ą* lub *ę* i kreski (wężyka) przy literach *ó, t* lub *ł*
- **błędy dotyczące podziału wyrazu**
- **utratę dźwięczności lub zbędne udźwięcznienie (*kóska* zamiast *kózka*, *proźba* zamiast *prośba*)**
- **błędy wynikające ze schematycznego stosowania zasad ortografii, np. startóje bo startować.**

Styl wypracowania nie musi być zgodny z upodobaniami stylistycznymi egzaminatora.